

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**за результатами відвідування
Веселокутського психоневрологічного інтернату
10.08.2023**

місто Кропивницький, 2023 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19', 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.06.2023 групою НПМ здійснено відвідування Веселокутського психоневрологічного інтернату (далі – заклад, інтернат, ПНІ).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

ГРИГОРЕНКО Ольга Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв – керівник групи НПМ;

ЖУЧЕНЯ Віктор Семенович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого ВРУ з прав людини.

Адреса розташування місця несвободи: вул. Лесі Українки, 26 с. Веселий Кут, Новоукраїнського району, Кіровоградської області.

Керівництво: Бабенко Едуард Георгійович – директор Веселокутського ПНІ (призначений з 20.01.2014 року) .

Веселокутський психоневрологічний інтернат є стаціонарним закладом для соціального захисту, що утворений для тимчасового або постійного проживання/ перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновками лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в закладі.

Попереднє відвідування НПМ до Веселокутського ПНІ здійснено 16.03.2021 року. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення та недоліки:

душова кімната(банний комплекс) має недостатню кількість кабінок для прийняття гігієнічних процедур;

недотримано норм житлової площі в Відділені для лежачих підопічних. В наявності ліжка в кімнатах розміщені впритул одне до одного;

кухонний інвентар, на період візиту мав ознаки зношеності та ржавіння та потребує заміни;

здійснити ремонт сходових між першим та другим поверхом;

здійснити ремонт стін в коридорі на першому поверсі;

обладнати душові кімнати відповідно до стандартів;

ліжка підопічних, що стоять у притул одне до одного розставити;

замінити рукомийник біля входу до закладу.

За результатами відвідування НПМ Веселокутського психоневрологічного інтернату були направлені рекомендації щодо усунення порушень та недоліків:

Департаменту соціального захисту населення Кіровоградської ОДА;

Керівництву Веселокутського психоневрологічного інтернату.

Під час проведення моніторингу стало відомо, що для проживання підопічних облаштовано триповерхову будівлю. Лежачих хворих розміщено на першому поверсі будівлі з можливістю використання візків.

Під час відвідування встановлено, що за час з попереднього візиту (березень 2021) в інтернаті відбулися деякі позитивні зміни на краще. Для проживання підопічних використовується триповерхова будівля. Проведено заміну покрівлі гуртожитку. Підопічні проживають в кімнатах, розрахованих на 6 -8-12 осіб. На всіх поверхах облаштовано холи для відпочинку мешканців з телевізорами. Проведено ремонт деяких кімнат. Покращено меблевий фонд інтернату. Частина старих дерев'яних вікон замінена на сучасні металопластикові. Проведені ремонти в туалетних та душових кімнатах. Проведено усунення порушень та недоліків за результатами перевірки 2021 року.

Під час спілкування з підопічними скарг, заяв чи звернень на умови проживання, харчування, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги не надійшло.

Під час візиту адміністрація установи забезпечила вільний доступ членів групи НПМ до всіх приміщень закладу та індивідуального спілкування з підопічними які утримуються у Веселокутському ПНІ.

Інтернат має підсобне господарство: 60.5га земель сільськогосподарського призначення та ферму з утримання тварин: 37- великого рогатого скоту, свині. Підсобне господарство забезпечує продуктами харчування власного виробництва підопічних, які проживають в інтернаті.

Відповідно до штатного розпису на 01.07.2023 року – штат працівників Веселокутського психоневрологічного інтернату складає - 72 посади, із них: адміністративний персонал - 2 посади; сектор бухгалтерської служби - 5 посад; господарський персонал – 16 посад; медичний персонал – 39,5 посади; кухонний персонал – 5 посад; персонал підсобного господарства - 4,5 посади.

Станом на 08.08.2023 в інтернаті проживає 139 підопічних:

Ліжкохворих – 9;

Піклувальник інтернат – 35;

Опікуни родичі – 14;

Обмежено дієдатні – 40.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Катування та інші форми жорсткого поводження.

Під час моніторингового візиту не виявлені порушення конституційних прав людини і громадянина. В інтернаті не виявлено фактів побиття, погроз фізичного насилля, обмеження рухів і свободи.

Зі слів підопічних в закладі відсутня кімната для ізоляції, не використовуються до підопічних ремені чи паски для фіксації в період погіршення психологічного стану підопічних. З слів підопічних ставлення

персоналу до них дружнє. Персонал не допускає принизливих висловлювань до підопічних.

Право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України)

Під час візиту встановлено, що підопічні 104 особи, особисто отримують пенсію та розпоряджаються нею. Відвідують в супроводі працівника інтернату магазини та проводять закупівлю необхідних продуктів та товарів. Відповідно до 35 підопічних (категорії недієздатних) використання коштів розпоряджається створена комісія. В наявності відповідні документи, обліки та звіти.

Підопічні мають в своєму розпорядженні та користуванні, придбані за їхні кошти телевізори, ліжка з ортопедичними матрацами, шафи, іншу мебел та побутову техніку.

Право на охорону здоров'я та медичне забезпечення. (Ст. 49 Конституції України, ст. 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, ст. 32 та 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», ст. 2 5 Закону України «Про психіатричну допомогу» встановлено право на охорону здоров'я)

В ході візиту здійснено перевірку інтернату щодо організації надання медичної допомоги підопічним. Медичний супровід підопічних здійснюють в закладі 39,5 медичних працівників. Зі всіма підопічними інтернату укладено декларації про надання медичної допомоги. Декларації підписані з лікарем терапевтом.

Мешканці забезпечені цілодобовим медичним обслуговуванням, засобами технічної реабілітації, які поновлюються згідно з термінами експлуатації. Усі підопічні у вересні 2022 року пройшли повне медичне обстеження та мають декларації із сімейним лікарем. В поточному році повне медичне обстеження відповідно до плану розпочнеться з 14 серпня 2023 року.

Вартість ліків на одного підопічного становить 10,20 грн. на день. Термін використання ліків до 2026 року. Під час огляду наявних медичних препаратів - ліків з простроченим терміном використання не виявлено.

В медичному блоці облаштовано маніпуляційний кабінет, кабінет для масажу, кабінет ЛФК, стоматологічний кабінет, оглядовий кабінет.

Разом з тим, під час відвідування пансіонату групою НПМ були виявлені порушення та недоліки, що призводять до порушення прав підопічних, зокрема:

1. Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

У зв'язку із запровадженням в державі режиму воєнного стану, масовими ракетними обстрілами у приміщенні інтернату та інших спорудах на території інтернату, не визначене місце укриття для підопічних та працівників.

У порушення пункту 5, підпункту 1 пункту 7 Порядку тимчасового переміщення (евакуації) та забезпечення умов для перебування на території України, де не ведуться бойові дії, або за межами України дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 березня 2022 року № 385 (далі – Порядок), адміністрацією закладу не здійснено належних заходів щодо своєчасної підготовки підопічних та персоналу до евакуації на випадок раптового виникнення такої потреби. Зокрема, не визначено можливих маршрутів евакуації, місця евакуації, матеріально-технічної бази, необхідної для евакуації громадян, тощо.

У разі екстреного відключення електроенергії інтернат має 5 генераторів що забезпечує безперебійне електроживлення та надає можливість безперервного комфортного проживання підопічних в інтернаті.

2. Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло. (стаття 48 Конституції України, стаття 37 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», статті 36-38 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»)

На момент проведення моніторингу в інтернаті проживає 139 осіб, з яких 13 внутрішньо переміщених осіб. Для проживання підопічних облаштована триповерхова будівля. Лежачих хворих та осіб що використовують інвалідні візки розміщено на першому поверсі будівлі. Підопічні проживають в кімнатах, розрахованих на 8-10-12 осіб. На кожному поверсі облаштовано кімнати відпочинку з м'якими меблями. Під час візиту встановлено, що підопічні забезпечені раціональним чотириразовим харчуванням, та забезпечено раціональне дієтичне харчування, з урахуванням їх віку і стану здоров'я в межах натуральних норм харчування.

Територія інтернату огорожена по всьому периметру та відділена від господарських будівель. Заклад розташований в одному приміщенні, яке відокремлене від інших господарських приміщень та будівель. Грати на вікнах відсутні. Пожежно-охоронна сигналізація в робочому стані. Вогнегасники заправлені та пройшли перевірку

На території інтернату облаштовано літні майданчики для відпочинку, альтанки та павільйони. Під час візиту значна кількість підопічних гуляли на території інтернату.

Підопічні в інтернаті одягнені та взуті по сезону, мають охайний зовнішній вигляд.

Разом з тим, кімнати для проживання підопічних становлять по розміру 16-20-22 кв.м де розміщено 8-10-12 ліжок, в середньому на одного підопічного – менше 3.5 кв.м на одну особу, що становить занадто малу площу.

В багатьох кімнатах відсутні будь які тумбочки чи шафи для речей, або ж тумбочки є не у всіх підопічних. Через замалу площу кімнат місць для приліжкових тумб і шаф не вистачає.

Харчоблок та їдальня. Харчування в інтернаті чотириразове, з проміжками не більше ніж чотири години. Вартість харчування на одного підопічного в день становить – 92,24 грн. Моніторингова група отримала позитивні відгуки на харчування. Меню різноманітне, в раціоні наявне м'ясо, риба, овочі, фрукти, соки.

Заклад облаштований 9 душовими кабінками. Підопічні відвідують душові кімнати 1 раз на тиждень та кожен день за потреби. Інші підопічні миються щодня, а певна категорія за потреби миються у відділеннях. Душова кімната потребує косметичного ремонту.

3. Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»)

Підопічні забезпечені в повному обсязі необхідним інвентарем відповідно до ІПР. Проте не дотримано пункту 6.3.17 ДБН В.2.2-18:2007. Заклади соціального захисту населення. В інтернаті де проживають або можуть перебувати маломобільні підопічні (перший поверх) коридори та місця їх перебування не обладнані пандусами та поручнями.

Після проведення відвідування з керівництвом інтернату групою НІПМ проведено підведення підсумків вивчення стану перебування підопічних в інтернаті та звернута увага на наявні проблеми, надані рекомендації по облаштуванню інтернату.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Департаменту соціального захисту населення Кіровоградської ОВА:

Здійснити контроль за усуненням недоліків вказаних у звіті групи НІПМ від 08.08.2023 року.

Адміністрації Веселокутського ПНІ:

Вивчити питання щодо перелаштування службових кімнат під жилі кімнати для підопічних. Недопускати порушення норм площі проживання підопічних в одній кімнаті. Зменшити кількість проживаючих у кімнатах шляхом розселення до створених жилих приміщень;

Поновити меблевий фонд закладу, в частині забезпечення підопічних приліжковими тумбочками, з метою зберігання особистих речей;

З метою недопущення травматизму підопічних провести ремонт сходових між 2 та 3 поверхами;

На центральному вході до приміщення інтернату кахельні східці обладнати гумовими стрічками для недопущення травматизму підопічних;

Провести заходи для виділення в інтернаті місця укриття для персоналу та підопічних. Обладнати його всім необхідним відповідно до встановлених норм.

Привести до належного стану місце вживання питної води для підопічних, забезпечити одноразовим посудом.

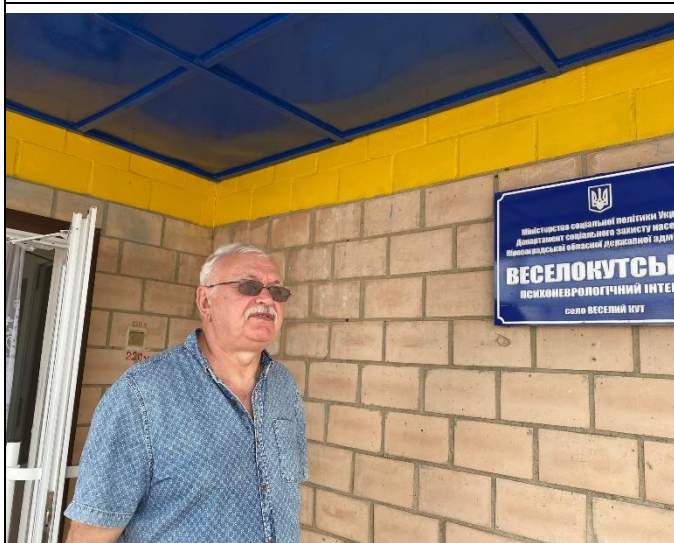
Додаток: фото на 3 арк. в 1 прим

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст відділу сприяння
Роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Ольга ГРИГОРЕНКО

(фото 1)

(фото 2)

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

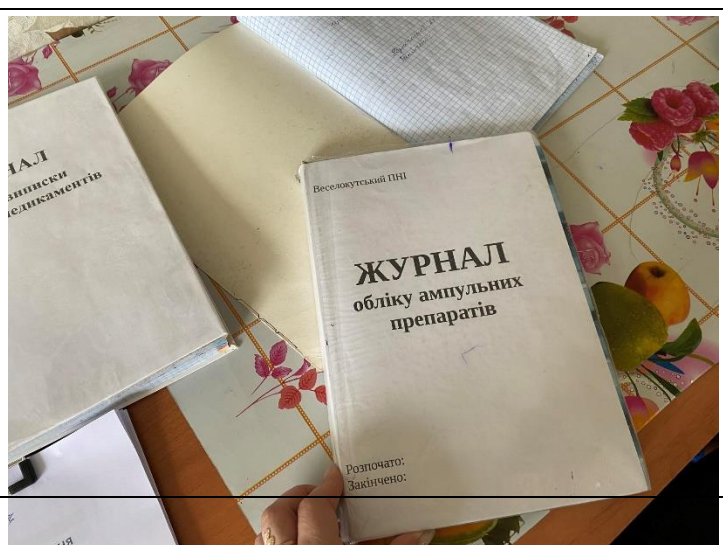
фото 10

фото 11

фото 12

(фото 13)

(фото 14)

(Фото 15)

(Фото 16)

